

Великий інтерес викликають міркування Ф.Скорини про сенс життя та найвище благо. У передмовах до Притч Соломонових він стверджує, що головне призначення людини полягає в довершеному земному житті, а об'єктом етики є проблема, як жити на цьому світі. Скорина із розумінням відноситься до реальної, земної моралі людей, у той же час він протиставляє їй моральний ідеал, у якості якого виступає гуманістично модернізована християнська концепція життя. Для Скорини найвище благо – благо земне, інтелектуально насичене, морально довершене і суспільно корисне життя на землі. Це служіння людям, а потім вже Богу, або, точніше, служіння Богу шляхом служіння людям.

Таким чином, Біблія для Скорини не стільки релігійний, скільки інтелектуально-спонукальний і морально-повчальний твір. Виходячи з цього відношення до Священного писання, Скорина за допомогою коментарів Прагнув поставити у ньому відповідні наголоси, внести в біблійні розповіді та притчі новий сенс, загострити увагу на тих суспільних й морально-філософських проблемах, які ігнорувалися чи залишались у тіні ортодоксальних християнських філософів й піднімалися на щит мислителями - гуманістами епохи Відродження.

ФІЛОСОФСЬКА ТВОРЧІСТЬ ВОЛЬТЕРА

Доп. – Шмаргун С.М., студ. гр. ЕК-42.
Наук. кер. – викл. Опанасюк В.В.

Критика існуючого ладу в будь-який час не віталася урядом. Тому не кожен міг собі дозволити гострі виступи на адресу останнього. Вольтер був саме такою людиною.

Аналіз філософської творчості Вольтера, та визначення впливу його ідей на суспільство є метою доповіді. Осмислення філософської думки Вольтера дає можливість вирішити проблему боротьби зі спробами “релігійного відродження” та проявами “богошукання”.

До історії XVIII ст. увійшло як епоха Просвітництва. Його батьківщиною стала Англія, згодом воно охопило Францію, Німеччину та Росію. Для цієї епохи характерним є девіз: все повинно постати перед судом розуму! Усі праці діячів Просвітництва пронизані ідеєю апології Розуму, його світоносною силою, яка проникає крізь імлу та хаос. Май мужність мислити самостійно! – ось заклик Просвітництва. Просвітителі дбали про поширення ідей просвітництва серед народу. Вони боролися за те, щоб у суспільстві не було прірви між бідними та багатими. Ідеалом для діячів цієї епохи був принцип рівності як вимога здорового глузду. Видатними філософами епохи Просвітництва у Франції є Ф.Вольтер, Ж.-Ж. Руссо, Д. Дідро, К.А. Гельвецій, П. Гольбах, Ж.Л.Д'Аламбер.

Основним змістом суспільного руху була критика - критика феодальних поглядів, критика релігійного марновірства, критика схоластики як форми філософствування.

Максимально загостреної форми скептицизм як спосіб філософствування набуває в творчості Марі Франсуа Аруе (1694-1778), більш відомого в історії культури під псевдонімом Вольтер. Народився він у Парижі, у сім'ї нотаріуса, закінчив езуїтський коледж. Навчався у школі правознавства. Рано почав діяльність на літературній ниві. За написання епіграм і памфлетів на впливових осіб декілька разів висилався за межі Франції та був ув'язнений у Бастилії. Літературно-філософська діяльність зробила Вольтера відомим у всій Європі. Його критики боялися герцоги та міністри, церковні ієрархи. Ним захоплювались, його поважали, любили та ненавиділи.

Вольтер володів розумом людей впродовж усього XVIII ст. Біля нього завжди бушували пристрасті. Він – чарівник слова; кругозір Вольтера на диво величезний, працьовитість невичерпна, темперамент динамічний.

До його пера належать такі філософські праці: “Філософські листи”, “Трактат про метафізику”, “Філософський словник”, “Кандід” та ін.

Усі твори Вольтера пронизані гострим публіцистичним началом. Багаточисельні твори – від трагедій і філософських

трактатів до сарказмів та памфлетів, ущипливих епіграм, поем й експромтів – наповнені енергією.

У своїх філософських працях Вольтер торкається проблем людини, її свободи, свободи людської волі, устрою суспільства.

Одним із основних об'єктів критики Вольтера була християнська церква. Він вважав, що діяння церкви – сплетіння утисків, актів мракобісся, знущань над інакомислячими та вбивств. Проте, мислитель визнає існування Бога як Першотворця Всесвіту і необхідність релігійної віри як гаранта суспільного порядку. Душевні явища Вольтер вважав виявом божественної сили. Він не припускав можливості існування суспільства поза вірою в Бога, та категорично заперечував проти ідеї суспільства, яке складається тільки з атеїстів. Згідно Вольтера, “якщо б не було ідеї Бога, її треба було б вигадати, але вона накреслена перед нами у всій природі!” (Вольтер. Філософские сочинения. М., 1988).

Цікавими також є міркування Вольтера про свободу волі. “Зізнаюся вам у тому, - пише Вольтер К.А. Гельвецію, - що довгий час я блукав у цьому лабіринті, тисячі разів уривалася нитка, що вказувала шлях, але все ж таки я повертаюся до того, що благо суспільства потребує того, аби людина вважала себе вільною... Я починаю... більше цінувати життєве щастя, ніж істину... Чому ж не припустити, що верховна істота, котра подарувала мені недосяжну здатність розуміння, могла б дати мені трохи свободи...” (Вольтер. Мемуары и памфлеты. Л., 1924. С.112).

Критиці Вольтера також піддавався феодальний режим зі страшними зловживаннями. Він не стомлювався закликати людей до активної діяльності з метою знищення всіх форм варварства та дикості феодальних зловживань.

Вольтер вважав, що живе у переломному часі, у часі, коли наближається перемога розуму та просвітницьких ідей, у “вік тріумфу філософії”.

Отже, творчість мислителя відрізняється виключною багатогранністю: він і філософ, і поет, і драматург, і романіст, й історик.

Погляди Вольтера були досить прогресивними та новими для його часу, багато з них не співпадали з загальноприйнятою суспільною думкою.

Основою всього Вольтер вважав розум, саме до нього він звертався у своїх судженнях. Філософ не намагався пояснити те, чого не можна осягнути розумом, а його погляди справили велике значення на прогресивно налаштовану Європу періоду Нового часу.

Ось чому творчий доробок Вольтера О.С. Пушкіну дав підставу стверджувати : “Если первенство чего-нибудь да стоит, то вспомните, что Вольтер пошел по новой дороге – и внес светильник философский в темные Архивы Истории.” (Пушкин А.С. Полное собрание сочинений. М.; Л., 1949. Т. 10.С.95).

КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ ТА ФІЛОЛОГІЇ

В.С.АЛЕКСАНДРОВ – УПОРЯДНИК І ВИДАВЕЦЬ АЛЬМАНАХУ ”СКЛАДКА” (ДО 180 РІЧНИЦІ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

Доп. – ст. викл. Батраченко Л.Ф.

У 80 - 90 роках 19 століття на небозводі українського культурно-громадського життя Володимир Александров був помітним явищем. “Во время люте“, що настало після царського указу 1876 року він горів бажанням сколихнути суспільну думку. Наш поет-земляк П. Грабовський, який до заслання познайомився з ним у Харкові, у спогадах писав : ”Щиро перейнятий любов’ю до рідного краю, він (Александров –